

למהפכה זו תהינה השלכות עצומות, פנימה וחוצה, כלפי המרחב והעולם. בי מסע-לימודים חסוף, שערכתי השבוע, די ברתי עם שורה של מנהיגים בינלאומיים וערביים על השלכות אלה. לעיני נוצרה תמונה קודרת.

● פאניקה בסעודיה

אישיות ערבית שעממה שוחחתי, ושהקדישה באחרונה זמן ומרץ להבנת עולמו הרוחני של איתא-אללה רוח-אללה חומייני, היתה כימעט מהוממת. חומייני המזוקן שוהה בפאריס, והוא המנהיג הרוחני — ואולי גם המעשי — של המהפכה כולה. כששאלתיו לדיעותיו של חומייני, נטל בן-שיחי לידו ספר של חומייני בשפה הערבית. "די אם אקרא לך את העמוד הראשון", אמר. וכך מתחיל הספר (אני מצטט מן הזיכרון): "הרעיון שתפקיד העולמא (חכמי הדת) הוא לדאוג לטוהר נישמתו של המאמין ולטיב תפילתו הוא, כשלעצמו, ייבוא זר. תפקידם של העולמא הוא להביא לשילטון אללה במדינה, לשיחורור הארץ מעול הזרים ומרוחם. הדאגה לטוהר נישמתו של המאמין ותפילתו אינה אלא הכנה לקראת השגת יעדים אלה..." זוהי קנאות דתית, המזכירה תקופות חשוכות מן העבר. קנאות דתית, שהיא פוליטית מטבע מהותה, מאחר שאינה מכי-

באיראן עומד לקום מישטר שיהיה אויב קיצוני לישראל ואנטי-שמי במהותו - והוא ישנה באופן יסודי את המצב במרחב כולו

השואה של השואה

רה כלל בהפרדת הדת מן המדינה, אלא רואה בדת את המירשם השלם לכל סידורי השילטון, החברה, הרוח והחומר.

אין מוח, לא מכפנים וכדוראי לא מבחוק, היכוד לעמוד בפני מהפכת מוזאת.

קוממות של עם, של כל העם — הימין, השמאל, ובעיקר הציבור שהיה עד כה דומם ונכנע.

העולם הערבי משקשק. המרחב משקשק. העולם כולו משקשק. רק ישראל אינה משקשקת. אבל היא היתה צריכה לשקשק יותר מכולם.

מתרחש משהו באראן. מהפכה אמיתית. מהפכה שלא היתה כדוגמתה בעור לם מזה שנים רבות. היו בעולם מהפכות כפוייות באמצעות הצבא. מישוה השתלט על הכוחות המזוינים, ואלה הנחילו לו את השילטון. כך התחוללה המהפכה המצרית של גמאל עבד-אל-נאצר. כך התחוללה המהפכה כות של מיסלגת אל-בעת בסוריה ובעיר ראק. כך קורים הדברים עתים לבקרים

מאת

אורי אבנרי

באמריקה הלאטינית. אפילו בניטו מוסוליני ואדולף היטלר הגיעו לשילטון תוך הסכמת הצבא, ובעזרתו.

היו גם מהפכות שנכפו מבחוץ, בעזרת צבא זר. כך ניצח הקומוניזם באירופה המזרחית אחרי מלחמת-העולם הראשונה, וזה מה שקרה עתה בקאמבודיה. רק לעיתים רחוקות מאד מתחוללת מהפכה אמיתית, מלמטה. מהפכה המשחררת כוחות גנויים בקרב העם, המקוממת המונים נגד השילטון ונגד הצבא, המתמודדת עם הכוחות המזוינים ברחובות. מהפכה אשר כותה הפנימי כה רב, עד כי השילטון והצבא נמסים לפניו כמו שוג כחום השמש.

במשך שבועות וחודשים יצאו ההמונים לרחובות טהראן, משהו, שיראז ושאר הערים. המפגינים עמדו מול כדורי החיילים וניספו בסיטונות. אך לא רצון ההמון נשבר, אלה רצון הצבא. תחילה דיברו על "חוגים קיצוניים מימין ומשמאל", בורים דיברו על "חתירה סובייטית", אך ההמונים, ששפכו את דמם, הוכיחו בהדרגה את ההיפך: שזהו התי-

השאה כשליט (למעלה) ושנוא-העם, שפסלו מובל (למטה)